

sagt ved Overretten, har det større Antal for sig; thi af de 5 Medlemmer, som tage Deel deri, er det muligt, at de to have været enige med den første Dommer, og altsaa bliver den Probabilitet, der er for, at det er rigtigt, ikke meget stor. Det er den Nødvendighed, at Retsfager som andre borgerlige Anliggender, skulle finde en endelig Afgjørelse, der gjør, at man et Sted maa standse. Staten maa sørge for at gjøre denne saa betryggende som mulig, men absolut Sikkerhed kan ikke erholdes ved de foreskrevne Former, og dog er det nødvendigt, at man derved maa lade det beroe. Det er saaledes vist, at man maa lempe Anvendelsen af sin Stræben efter at finde den større Garantie efter hvad Forholdene tilstede, og det vilde være til stor Skade for det Almindelige, hvis de allerubetydeligste Sager skulde kunne bringes ind for den øverste Domstol. Det vilde da medføre, at Rettens Udøvelse vilde blive saa langsom og saa bekostelig, at man ialmindelighed ikke vilde kunne gjøre sin Ret gjældende. Altsaa mener jeg, at for at Retten skal kunne haandhæves, maa man give slip paa noget af det, som kunde synes at føre til at skaffe Retten den bedste Betyggelse. Men man maa ogsaa lægge Mærke til, at i disse Smaasager, som egne sig til at afgjøres politieretsviis, der kommer det meget an paa at have Indblik i de virkelige Forhold, saaledes som de existere i de Stæder og Egne, at opfatte dem med Lethed og det uden at gjøre altfor store Vanskeligheder; det er derfor vistnok muligt, at disse mange Smaasager kunne med større Sikkerhed paakjendes af Underdommeren, som kjender Forholdene og Personlighederne, end de kunne paakjendes ved de høiere Domstole, hvor der vel kan findes en større Retskyndighed og en større Omhu for at iagttage alle mulige Retsformer, men hvor der og fremkaldes strengere Fordringer til Beviserne, uden at man kan have Indblik i de individuelle Forhold. Naar det er yttret, at fra den Tid, vi have faaet en fri Forfatning, er det nødvendigt, at hver Børgers maa gjøre, hvad han vilde til at gjøre sin Ret gjældende, uden at staae

under Formynderskab, saa kan det vistnok ikke gjælde, hvor den Enes Ret kommer i Conflict med den Andens, og jeg maa derhos bemærke, at man i andre frie Stater ingenlunde har fundet det nødvendigt, at alle Slags Sager skulle kunne appelleres til de høieste Domstole. Der er tverimod i alle de Love, jeg kjender, sat en Grændse for Appellen, der er snævrere end hos os. Jeg vil saaledes til Ex. nævne 2 frie Folk; for det Første det engelske. I England kunne Sager af en ganske anden Betydning end de, hvorom her er Tale, blive afgjorte af de saakaldte Frædsdommere uden Appel; og hos et andet Folk, der er noie beslagtet med os, nemlig det norske, der er Grændsen for Appel ogsaa snævrere end her; der er ikke saa stor en Afgang til at bringe Sager for Overdomstolene, som der er her. Det er iøvrigt ikke blot den Fattige, som vil være udsat for ikke at kunne komme til sin Ret paa Grund af, at hans formuende Bederpart kan lade Dommen appellere til Overdomstolene; men det er noget ganske almindeligt, der og gjælder med Hensyn til Folk i omtrent lige Kaar, de kunne ikke være tjente med, at deres Rets-Haandhævelse gjøres dem saa vanskelig, langsom og bekostelig, ved at Sagen kan bringes ind for Overdomstolene, og selv den nogenlunde Formuende, jeg vil just ikke sige den egentlig Rige, thi til ham kan der ikke tages saa meget Hensyn, men den jævnt velstaaende Mand kan være meget ilde tjent med, at saadanne Smaasager kunne indaankes for Overdomstolene; thi dersom man først tilsteder Appel af disse Smaasager, vil efter de Grundsætninger, som ellers herske her, og som ikke kunne forandres, den Uformuende dog kunne faae Beneficium, men hans Modpart, som efter sine Kaar ikke kan faae Beneficium, er i den Nødvendighed at maatte følge ham, og derved maa have Beskostninger for at hærde den Ret, der tilfaldt ham ved Underdomstolene, og selv om der i sin Tid bliver tilkjendt ham Erstatning for disse, kan han dog ikke vente at faae dem godtgjort, da hans Bederpart er uformuende.